

Erklæring, der ligger for mig, og den gaar ud paa, at de amtskommunale Anstalter, som for øvrigt alle befinde sig paa Øerne — i Roskilde, Holbæk, Sorø, Stege og Saksøbing — ere tagne i Brug men tilsammen ikke ere synderlig mere end halvt saa store som Middelfart Anstalt. Selv om man derfor vilde udnytte dem og var i Stand til at udnytte dem, vilde de under ingen Omstændigheder kunne overflødiggøre en Foranstaltning som den foreslaaede eller overhovedet en Forøgelse af de egentlige Statsanstalter, ogsaa af den Grund, at den foreslaaede Udvidelse er beregnet paa de helbredelige Patienter, medens de amtskommunale Anstalter i Hovedsagen maa være begrænsede til de uhelbredelige. Det er jo den Vej, man — og her med Tilslutning af Rigsdagen ved forskellige Bevillinger — er gaaet hidtil, og ud over det vilde man ikke kunne gaa uden at kræve Foranstaltninger med Hensyn til Lægetilsyn, Lægebehandling og Hygiejne, som langt vilde overkride, hvad man kunde vente, at de amtskommunale Anstalter selv med Statstilskud kunde gaa med til. Men til i øvrigt at udnytte denne Udvej i saa stort Omfang, som det er muligt, dertil er jeg meget villig og meget tilbøjelig; kun fremhæver jeg, at dette ikke overflødiggør denne Anstalt og den nu foreslaaede Udvidelse men kun kan hjælpe til, at man med Hensyn til fremtidige, yderligere Fremskaffelser af Statsanstalter maaske kan komme til at gaa noget langsommere frem, end det i den sagkyndige Betænkning, der foreligger, har været tænkt.

Jeg beklager naturligvis lige saa meget, tror jeg, som begge de ærede Medlemmer, der have udtalt sig, at dette Forslag først har kunnet komme frem saa langt hen paa Samlingen. Det beror selvfølgelig ikke paa Ministeriet men paa de mange Udtalelser og Undersøgelser, som fra de forskellige sagkyndiges Side maatte have, før jeg turde paatage mig Ansvaret for at forelægge et Forslag, som jo ikke burde forelægges uforberedt eller utilstrækkelig forberedt. Jeg er naturligvis villig til at meddele det eventuelle Udvalg alle de yderligere Oplysninger, det maatte ønske og kræve, idet jeg kun fastholder dette — hvad jeg antager, at ogsaa dette Ting ligesom hele Rigsdagen er enigt i — at man kan ikke blive staaende paa Halvvejen, men at naar Staten en Gang har paataget sig denne store Opgave, maa den løses fuldt ud, og at det ikke kan vedblive at gaa paa den Maade, at en Mængde sindssyge og navnlig en Mængde friske Tilfælde

hvor der altsaa er Haab om Helbredelse, maa afvises, fordi der ikke er Plads paa Sindssygeanstalterne. Jeg skal altsaa fremdeles anbefale Forslaget til velvillig Overvejelse.

Rørdam: Jeg skal til den højtærede Minister bemærke, at det selvfølgelig er ganske rigtigt, at hvis man udvider de kommunale Anstalter, maa der yderligere Lægetilsyn til og maaske i det hele taget bedre Kontrol, end der nu er. Men det er dog et Spørgsmaal, om man ikke allerede nu maa gaa hertil, navnlig da Staten har givet et Tilskud og et ret stort Tilskud til forskellige af disse Anstalter. Jeg skal særlig tale om Anstalten i Saksøbing, der, som jeg nævnedes før, er langt den største; ifølge de foreliggende Oplysninger har den 130 Pladser, men, som jeg før sagde, har den nu over 200. Man ser tilige efter Oplysningerne, at den har Lægetilsyn een Gang om Dagen. Den Læge, der er der nu, har gjort sædeles meget for denne Anstalt og er vist i det hele en Mand, der passer sine Ting, saa godt, som det er ham muligt, men da han ved Siden deraf er Distriktslæge og har forskellige andre Ting, er det klart, at naar man har 200 Sindssygepatienter at tilse, kan man ikke godt have andet at passe end det. Det er ret uheldigt, at der ikke paa saadanne Anstalter er en fast Læge, og naar Staten giver Bidrag dertil og har Kontrol dermed, mener jeg ogsaa, at Staten burde drage Omsorg for det, tilmed da det viser sig, at det ogsaa er den Anstalt, der, saa vidt jeg kan se, har det største Antal helbredelige Patienter. Det er nemlig ikke saa, at der alene optages uhelbredelige, men der optages ogsaa af og til helbredelige, naar der er Pladsmangel paa andre Anstalter. Jeg tror derfor i hvert Fald, at det er sikkert, at man fra Statens Side paa en eller anden Maade kommer til at gøre noget for denne Anstalt. Den har efterhaanden vokset sig saa stor, at den ikke godt kan nøjes med at være kommunal Anstalt. Der maa ganske sikkert ansættes en Læge, og det vil være naturligt og rimeligt, at Staten bidrager hertil.

Men naar det sker, synes jeg, det vilde være rimeligere, at man gik Skridtet fuldt ud og ydede den større Støtte, mod at Staten saa til Gengæld fik Ret til at indlægge flere Patienter. Forholdene ere tilmed der saaledes, at den i flere Henseender egner sig godt dertil. Der er godt Jordtilliggende til denne Anstalt, og